

Rapportage aan de directie van Veiligheidsregio Utrecht

Managementletter 2018

7 januari 2018

Aan de directie van

Gemeenschappelijke regeling
Veiligheidsregio Utrecht
T.a.v. de heer dr. P.L.J. Bos MCDM
Postbus 3154
3502 GD UTRECHT

Onderwerp:

Managementletter 2018

Datum:

7 januari 2019

Kenmerk:

3114714200/2018.058545/EB

Geachte heer Bos,

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2018 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht (hierna afgekort tot VRU) hebben wij een analyse en evaluatie uitgevoerd van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Dit voor zover dit door ons van belang wordt geacht in het kader van onze opdracht tot het controleren van de jaarrekening 2018 van VRU.

De inhoud van deze managementletter hebben wij afgestemd met u en de heer Van 't Hoog. De daarbij gemaakte opmerkingen zijn in dit stuk verwerkt.

Vertrouwende u hiermede van dienst te zijn geweest.

Met vriendelijke groet,

Deloitte Accountants B.V.

drs. C.L. Willems RA

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen bij vragen gecontacteerd worden met betrekking tot deze managementletter:

drs. Caroline Willems RA

Director, Audit Public Sector

Deloitte Accountants B.V.

Tel: 06 5204 8054

CWillems@deloitte.nl

1. Managementsamenvatting	3
2. Bevindingen interne beheersing	8
3. Aandachtspunten in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018	9
4. Bijlagen	11

1. Managementsamenvatting

Indeling

In deze managementsamenvatting treft u onze belangrijkste bevindingen ten aanzien van de interne beheersing van VRU aan en beschrijven wij de belangrijkste aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole 2018.

In bijlage B hebben wij de reikwijdte van onze controle van de jaarrekening 2018 nader uiteengezet.

Leeswijzer

Wij hebben deze managementletter ingedeeld in een uiteenzetting van de bevindingen inzake de interne beheersing, aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole en de opvolging van onze adviezen 2017 (opgenomen in de bijlage).

Managementsamenvatting

Wij hebben conform uw opdracht, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2018, de interim-controle van VRU uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op onderwerpen die van belang zijn voor een goede interne beheersing en een betrouwbare jaarverslaggeving, voor zover relevant in het kader van onze controle van de jaarrekening 2018. In bijlage B hebben wij de reikwijdte van onze controle van de jaarrekening 2018 nader uiteengezet.

VRU kent een voor veiligheidsregio's reguliere planning- en controlcyclus die start met het opstellen van de begroting. Deze begroting vormt het uitgangspunt voor het boekjaar, waarin eventuele wijzigingen worden verwerkt die door het algemeen bestuur worden vastgesteld. De planning & controlcyclus sluit hiermee aan bij de bestuurlijke afspraken met de gemeenten.

VRU dient haar methoden en technieken, waaronder de IT-systemen, procedures en beheersingsmaatregelen (AO/IB) dusdanig te hebben ingericht dat de verstrekte informatie voldoende betrouwbaar is. VRU onderkent dit en werkt doelgericht aan onder meer de (door)ontwikkeling van risicomanagement en (verbreding van) interne audits. VRU heeft ook in 2018 een intern controleplan opgesteld met een (fraude)risicoanalyse waarin per proces de voor VRU relevante risico's beschreven zijn en voorzien worden van key-controls en interne-controlestappen. VRU heeft deze risico's inmiddels op de agenda staan van de besprekingen met het BAC Bedrijfsvoering en Financiën en deze maken een vast onderdeel uit van de interne planning- en controlcyclus.

Samengevat zien wij, vanuit de invulling van onze natuurlijke adviesfunctie, voor VRU, de volgende belangrijke thema's:

Belangrijke thema's VRU

Invoering taakvelden	Europese aanbestedingen
Kosten nieuwe gemeente Vijfheerenlanden	
Doorontwikkeling IT	

VRU onderschrijft het belang van deze thema's en geeft deze vorm in haar strategische planning. Deze thema's stemmen overeen met onze risicoanalyse in het kader van de jaarrekeningcontrole, waarbij niet ieder thema uiteraard evenveel impact heeft op onze werkzaamheden. In hoofdstuk 3 hebben wij de belangrijkste thema's voor de controle van de jaarrekening verder uitgewerkt.

1. Managementsamenvatting

De basis is op orde

VRU heeft de basis op orde. Hiermee bedoelen wij dat het systeem van administratieve organisatie en interne controle bijdraagt aan de totstandkoming van een adequate jaarrekening(controle) 2018.

Samenvatting interne beheersing

Op basis van onze werkzaamheden zijn wij van mening dat de administratieve organisatie en interne-beheersmaatregelen in het kader van een betrouwbare jaarrekening en financiële rechtmatigheidsverantwoording toereikend zijn voor de accountantscontrole. Dit is in lijn met de conclusie van vorig jaar. Wellicht ten overvloede merken wij op dat dit geen garantie geeft op een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2018. Om ons oordeel te vormen zullen wij nog diverse controlewerkzaamheden moeten verrichten bij onze eindejaarscontrole. Als onderdeel van onze interimcontrole hebben wij beoordeeld in hoeverre VRU opvolging heeft gegeven aan onze adviezen. Uit het volgende overzicht blijkt dat het merendeel van de adviezen door VRU zijn opgepakt en afgerond. Wij hebben deze adviezen in lijn met de managementletter 2017 geprioriteerd in hoog (H), middel (M) en laag (L).

Adviezen ML 2017   Update interim 2018

Follow up adviezen	H	M	L	T
Managementletter 2017	0	4	0	4
Opgevolgd door VRU	0	0	0	0
Status interim 2018	0	4	0	4
Nieuwe bevindingen 2018	0	1	0	1
Totaal bevindingen VRU	0	5	0	5

Onderstaande aandachtspunten zijn in 2018 nog niet afgerond. Wij brengen u in het kader van onze natuurlijke adviesfunctie wel de volgende risico's/aandachtspunt onder de aandacht. Ons is medegedeeld dat onderstaande punten bij de overgang naar een nieuw geautomatiseerd systeem bij de implementatie meegenomen worden. Onderstaande opmerkingen leiden voor onze controle van de jaarrekening tot aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden.

Proces	Aandachtspunt/advies	H	M	L
Inkopen en betalingsverkeer	Er is geen reproduceerbare controle op de prestatievering. Hierdoor is niet vast te stellen of voor de uitgaande betalingen ook daadwerkelijk een prestatie is geleverd. Advies is on hold als gevolg van de keuze voor een nieuw financieel systeem.	0	1	0
IT-omgeving	Het rechtenbeheer binnen JDE verdient aanvullende aandacht. Advies is on hold als gevolg van de keuze voor een nieuw financieel systeem.	0	1	0
EU aanbestedingen	Wij onderschrijven de preventieve werking van de aanbestedingskalender voor contracten waarvan de aanbestedingsplicht reeds bekend is, maar willen u attenderen op het feit dat er mogelijk ook aanbestedingsplichtige diensten zijn óf ontstaan waar nog geen contract voor is afgesloten.	0	1	0
Frauderisico-analyse	Wij adviseren VRU om het interne controleplan (inclusief frauderisicoanalyse) onderdeel te maken van de agenda van de BAC, tussentijdse rapportages en de vorderingen van de interne controles mee te nemen	0	1	0
	Totaal	0	4	0

1. Managementsamenvatting

Bevindingen interne beheersing interim-controle 2018

In dit hoofdstuk geven wij onze bevindingen weer die uit onze interim-controle 2018 naar voren zijn gekomen.

Follow-up rapportages voorgaande jaren

Fraude en frauderisicoanalyse

Bevindingen interim-controle 2018

In dit onderdeel komen de bevindingen uit onze interim-controle naar voren. Het betreft hier de aandachtspunten welke wij signaleren ten aanzien van het (verder) verbeteren van de interne beheersing.

Conform voorgaand jaar hebben wij bij onze bevindingen (zowel onze beoordeling van de follow up als de bevindingen voortvloeiend uit de interim-controle 2018) onderscheid gemaakt tussen aandachtspunten die op korte termijn geregeld kunnen en moeten worden (aangeduid met 'hoge' prioriteit waarbij significante tekortkomingen in de interne beheersing zijn gesignaleerd of waarbij sprake is van hoge prioriteit i.v.m. de jaarrekeningcontrole 2018), aandachtspunten die op de middellange termijn geregeld kunnen worden (aangeduid met 'middel' prioriteit waarbij andere tekortkomingen in de interne beheersing zijn gesignaleerd) en aandachtspunten die op langere termijn geregeld kunnen worden (aangeduid met 'lage' prioriteit waarbij andere tekortkomingen in de interne beheersing zijn geconstateerd waar nadere actie te overwegen is).

Follow-up rapportages voorgaande jaren

Bij onze interim-controle 2018 zijn wij nagegaan in hoeverre de VRU onze aanbevelingen ten aanzien van de beheersingsomgeving zoals opgenomen in onze rapportages in voorgaande jaren heeft opgevolgd. In bijlage A is dit in tabelvorm opgenomen.

Frauderisico's bij de jaarrekeningcontrole

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij de directie en het management van de VRU. Het Algemeen Bestuur heeft als verantwoordelijkheid het toezichthouden op het door de directie opgezette proces. De verantwoordelijkheid van de directie betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Onze controle is opgezet om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, maar richt zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. Binnen de VRU is de frauderisicoanalyse een onderdeel van het risicomanagement-systeem. De verschillende fraude-indicatoren maken onderdeel uit van het interne-controleplan. Een periodieke actualisatie van de frauderisico's bijvoorbeeld met het oog op corruptie of op cybercrime kan de kwaliteit van de frauderisico-analyse verhogen. Verder is het belangrijk om ook periodiek de frauderisico-analyse te delen met het bestuur.

Op basis van onze uitgevoerde interim-werkzaamheden hebben wij geen aanpassingen aangebracht in onze initiële frauderisicoanalyse die is opgenomen in het met u besproken auditplan 2018.

1. Managementsamenvatting

Toetreding gemeente Vijfheerenlanden

Toetreding gemeente Vijfheerenlanden

Door de gemeentelijke herindeling van de gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen tot de gemeente Vijfheerenlanden valt de nieuwe gemeente binnen het verzorgingsgebied van de VRU. Per 1 januari 2019 zal de gemeente Vijfheerenlanden naar verwachting toetreden tot de gemeenschappelijke regeling. In 2018 zijn, als voorbereiding op de toetreding van de gemeente Vijfheerenlanden, door de VRU personele kosten, materiële kosten en ICT kosten gerealiseerd € 877.000. Ook in de komende maanden worden er nog (frictie) kosten voor dit project verwacht. Over de dekking van deze kosten zijn door de VRU nog geen afspraken gemaakt met de gemeente Vijfheerenlanden. De VRU heeft nog geen vordering op één van beide partijen (of het Rijk) opgenomen. Onduidelijk is nog tot welk bedrag deze kosten door de gemeente Vijfheerenlanden vergoed zullen worden.

Indien een vordering wordt opgenomen, waarvan het twijfelachtig is of deze betaald zal worden of op wie de vordering verhaald kan worden, moet een voorziening of afboeking van de vordering overwogen worden. Indien de toetredingslasten in de exploitatie van de VRU mee worden genomen, speelt het vraagstuk omtrent begrotingsrechtmatigheid. Omdat het AB geen begroting voor deze kosten heeft goedgekeurd, zou dit kunnen leiden tot begrotingsonrechtmatigheid.

Duurzaamheid en sustainability

Duurzaamheid en sustainability

Duurzaamheidsthema's spelen een belangrijke rol in de huidige maatschappelijke ontwikkeling. Transparant zijn over prestaties op duurzaamheid wordt steeds belangrijker in het maatschappelijk verkeer. Dit is ook te zien in de toenemende nationale en internationale strengere wet- en regelgeving omtrent het rapporteren over Environmental, Social en Governance (ESG) thema's. Een voorbeeld hiervan is de in Nederlandse regelgeving opgenomen EU Directive 2014/95 inzake Niet-financiële rapportage. Deze richtlijn brengt reeds verplichtingen met zich mee voor Organisaties van Openbaar Belang om te rapporteren op een aantal prestaties omtrent milieu, sociale verantwoordelijkheid en integriteit. Onze verwachting is dat dit voor overige entiteiten de komende jaren eveneens zal worden aangescherpt.

Daarnaast zien wij een verhoogde aandacht voor ESG thema's (ook wel 'Sustainability' thema's) bij burgers en andere stakeholders ontstaan waarbij van organisaties wordt verlangd inzicht te verschaffen in de rol die zij speelt in bijvoorbeeld de energietransitie.

Hoewel er momenteel nog geen wettelijke verplichting is om te rapporteren over deze thema's en om daar assurance bij te verkrijgen, raden wij u aan om uw stakeholderdialoog omtrent deze gebieden te gebruiken om relevante thema's te identificeren. Het stellen van heldere doelstellingen en daar op sturen en rapporteren, ondersteunt de maatschappelijke functie en relaties. Een veel gehanteerde aanvliegroute op dit moment is het raamwerk van de Sustainable Developments Goals (SDG's) van de VN.

1. Managementsamenvatting

Cybersecurity

Cybersecurity

Cyber is een onlosmakelijk onderdeel geworden van onze samenleving. Dagelijks werken wij met digitale oplossingen, zowel privé als zakelijk. Door gebruik van het internet, bedrijfsnetwerken en -applicaties hebben ook alle organisaties, ongeacht hun omvang, te maken met aan cyber gerelateerde risico's zoals cybercrime. Als cyberrisico's zich voordoen, kunnen deze een (significante) impact hebben op uw (financiële) systemen en daarmee ook de jaarrekening(controle). Denk hierbij aan directe financiële schade, maar ook indirecte gevolgen door reputatieschade, verlies van intellectual property, continuïteit van de bedrijfsvoering, maar ook boetes voor het schenden van data privacy- en/of exportregelgeving.

Wij adviseren u bij de implementatie van het nieuwe geautomatiseerde systeem de beveiliging en de betrouwbaarheid van de systemen te toetsen door bijvoorbeeld een EDP audit of ethical hacking.

2. Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing interim-controle 2018

In dit hoofdstuk geven wij onze bevindingen weer die uit onze interim-controle 2018 naar voren zijn gekomen. De follow-up van onze adviezen vanuit voorgaande jaren hebben wij als onderdeel van onze accountantscontrole 2018 beoordeeld. Deze is opgenomen in bijlage A.

Conform voorgaand jaar hebben wij bij onze bevindingen (zowel onze beoordeling van de follow-up als de bevindingen voortvloeiend uit de interim controle 2018) onderscheid gemaakt tussen aandachtspunten die op korte termijn geregeld kunnen en moeten worden (aangeduid met 'hoge' prioriteit waarbij significante tekortkomingen in de interne beheersing zijn gesignaleerd of waarbij sprake is van hoge prioriteit i.v.m. de jaarrekeningcontrole 2018), aandachtspunten die op de middellange termijn geregeld kunnen worden (aangeduid met 'middel' prioriteit waarbij andere tekortkomingen in de interne beheersing zijn gesignaleerd) en aandachtspunten die op langere termijn geregeld kunnen worden (aangeduid met 'lage' prioriteit waarbij andere tekortkomingen in de interne beheersing zijn geconstateerd waar nadere actie te overwegen is).

Proces	Observatie	Prioriteit	Advies	Reactie VRU
Inkopen	<p>Volgens de interne procedure worden facturen > € 5.000 gekoppeld aan een geautoriseerde inkooporder. Op basis van onze analyse hebben wij vastgesteld dat in ruim 25% van de gevallen dit niet heeft plaatsgevonden. Hierdoor loopt u het risico dat facturen onrechtmatig betaald worden.</p> <p>NB: Deze bevinding is door ons een aantal jaar geleden ook gerapporteerd aan de VRU. Hier is onvoldoende invulling aan gegeven.</p>	middel	<p>Wij adviseren u te analyseren wat de oorzaak is van het probleem en hiervoor passende maatregelen te treffen.</p>	<p>De constatering dat het interne beleid niet volledig wordt nageleefd, is juist. Facturen worden wel altijd voorzien van goedkeuring door een budgethouder.</p>

3. Aandachtspunten in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018

Aandachtspunten in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018

Om te komen tot een efficiënte jaarrekeningcontrole worden met u ten aanzien van de belangrijkste actiepunten (aanvullende) afspraken gemaakt voor het opstellen en de controle van de jaarrekening 2018.

In dit hoofdstuk hebben wij de belangrijkste aandachtspunten voor VRU uiteen gezet.

Algemene aandachtspunten

De belangrijkste (algemene) aandachtspunten rondom het opstellen en de controle van de jaarrekening 2018 betreffen:

- De jaarrekening 2018 van de VRU moet voldoen aan het BBV. Bij de start van de jaarrekeningcontrole verwachten wij dat de jaarstukken zijn besproken in het MT/directie en dat eventuele correcties naar aanleiding van deze bespreking in de aan te bieden jaarstukken zijn verwerkt. De conceptjaarstukken zijn zichtbaar gecontroleerd aan de hand van de checklist jaarverslaggeving.
- Alle balansposten, transactiestromen en toelichtingen in de jaarrekening zijn voor aanvang van de jaarrekeningcontrole door de VRU zichtbaar gecontroleerd en eventuele correcties naar aanleiding van deze beoordeling zijn in de aan te bieden set met jaarstukken verwerkt.
- Het opleveren van de onderbouwende documentatie voor de jaarrekeningcontrole. Een overzicht van de benodigde documentatie zal tijdig aan uw organisatie beschikbaar gesteld worden.
- In 2018 is het voor eerst verplicht de jaarrekening (en de begroting) op te stellen op basis van de door de BBV voorgeschreven taakvelden. Wij adviseren u tijdig kennis te nemen van de wijzigingen en dit toe te passen in de jaarstukken 2018.
- Het analyseren van de uitkomsten van de uitgevoerde interne controles, het bepalen van de (financiële) impact op de jaarrekening en het treffen van mitigerende maatregelen.
- Een adequate onderbouwing en ingenomen standpunt ten aanzien van de schattingselementen ten aanzien van de waardering van het vastgoed en de voorzieningen (aan de hand van position papers).
- Een adequate onderbouwing van de naleving van de vereisten ingevolge de Wet normering topinkomens.
- Een analyse van de gebruikersrechten in JDE om vast te stellen dat mutaties op een rechtmatige wijze tot stand zijn gekomen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een analyse van de logging.
- Opnemen van een verplichting als gevolg van het onderzoek naar de rittenregistraties van de dienstopvoerders door de Belastingdienst.
- Een integrale analyse over 2018 van de aanbestedingen om na te gaan of deze conform de EU aanbestedingsrichtlijnen (rechtmatig) hebben plaatsgevonden.
- Onderbouwing van de validiteit van de vordering op de leverancier van de vervoermiddelen.
- Een position paper over de voorgenomen verwerkingswijze van de vordering op gemeente Vijfheerenlanden (zie blz. 6).

Hieronder hebben wij, waar wij dit noodzakelijk achten, bovengenoemde aandachtspunten nader toegelicht. Overigens zijn reeds met de verantwoordelijke medewerkers binnen uw organisatie duidelijke en concrete afspraken gemaakt om een effectieve en efficiënte controle van de jaarrekening te realiseren.

Analyse EU aanbestedingen

Analyse EU aanbestedingen

Voor het rechtmatigheidsdeel bij de jaarrekening 2018 is het van belang dat de inkoop (diensten, leveringen en werken) op rechtmatige wijze tot stand komen. Een belangrijk aspect hiervan is de naleving van de EU aanbestedingsregels. Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole is het van belang dat jaarlijks een spend-analyse (onderbouwd met relevante documentatie zoals contracten) wordt uitgevoerd. Wij zullen deze analyse controleren. In overleg met uw medewerkers hebben wij afgesproken op welke wijze dit vorm gegeven moet worden.

3. Aandachtspunten in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018

Schattingsposten

Position papers belangrijkste schattingsposten (voorzieningen, waardering activa)

Vooral de waardering van de activa en de waardering van eventuele nieuwe voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's en de voorzieningen ter egalisering van kosten zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en de directie. Zij schatten op basis van hun kennis van de organisatie en haar omgeving in wat het effect van de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Omdat schattingen per definitie subjectief zijn, besteden wij als uw accountant nadrukkelijk aandacht aan de onderbouwing en redelijkheid van de aannames van de directie en het management. Voor de jaarrekeningcontrole 2018 is het van belang dat u een adequate onderbouwing heeft voor alle (mogelijk te vormen) voorzieningen voor verplichtingen en risico's (door beschrijving van de schattings-methoden, uitgangspunten daarbij alsmede scenarioanalyses). De uitgangspunten en uitkomsten hiervan zal door de VRU worden vastgelegd in een position paper. Een voorbeeld/stramien hiervoor zal door ons aan VRU worden verstrekt.

Indeling jaarstukken op basis van taakvelden

Taakvelden

Met ingang van het begrotingsjaar 2018 dienen gemeenschappelijke regelingen in de financiële begroting en de jaarrekening een bijlage op te nemen met de baten en lasten per taakveld. De doelstelling van deze bijlage is om de vergelijkbaarheid van gemeenschappelijke regelingen te vergroten. Deze bijlage komt voort uit het Wijzigingsbesluit BBV (Staatsblad nr. 2016, 101) waarin de nieuwe regeling voor informatie voor derden is opgenomen. Het Wijzigingsbesluit BBV bepaalt welke taakvelden gemeenschappelijke regelingen moeten gebruiken voor het opstellen van de uitvoeringsinformatie. Deze voorgeschreven taakvelden vervangen vanaf de begroting 2018 de functies in de Iv-3 aanlevering.

De wettelijke basis van de bijlage met betrekking tot de taakvelden blijkt uit artikel 24 lid 3d en artikel 66 BBV. Het totaaloverzicht van de baten en lasten per taakveld is integraal en omvat dezelfde totaalbedragen als de begroting onderscheidenlijk de jaarstukken. Daarnaast dient de gemeenschappelijke regeling een overzicht van het verdelingsprincipe van de taakvelden aan de programma's op te nemen in de bijlage.

Wet Normering Topinkomens (WNT)

WNT Bezoldigingsnorm 2018

De algemene maximale bezoldigingsnorm voor topfunctionarissen in dienstbetrekking zal in 2018 € 189.000 per jaar op fulltime basis bedragen. Voor interim-topfunctionarissen zal de norm in 2018 € 25.300 per maand bedragen voor de maanden 1 t/m 6 van de functieervulling, en € 19.100 per maand voor de maanden 7 t/m 12. Het maximale uurtarief zal in 2018 € 182 bedragen. Voorafgaand aan de controle van de jaarrekening moet de VRU een toets uitvoeren om vast te stellen dat wordt voldaan aan de WNT.

Bijlagen

A. Follow-up managementletter 2017

12

B. Reikwijdte van de controle 2018

15

Bijlage A: Follow-up managementletter 2017

Follow-up managementletter 2017

Bij onze interim-controle 2018 zijn wij nagegaan in hoeverre VRU onze aanbevelingen ten aanzien van de beheersomgeving zoals opgenomen in de managementletter 2017 heeft opgevolgd. Wij hebben voor deze bevindingen de volgende indeling gemaakt:

- Aanbeveling uit vorige managementletter is adequaat opgepakt door VRU en aanbeveling is hiermee afgedaan.
- Aanbeveling uit vorige managementletters is deels opgepakt maar implementatie is nog niet afgerond.
- Deze aanbeveling uit vorige managementletter is nog niet door VRU opgepakt. Het blijft naar onze mening van belang om spoedig invulling te geven aan opvolging van onze aanbeveling.

Voor zowel de zichtbare, reproduceerbare vastlegging van de prestatielevering als de IT-omgeving heeft VRU aangegeven te willen wachten op een nieuw financieel pakket. Wij beschouwen deze punten derhalve als 'on hold' en adviseren VRU deze punten mee te nemen in het aanbestedingsbestek van het financieel pakket.

Proces	Observatie	Prioriteit – Status	Beoordeling Follow-up
Inkopen en betalingsverkeer	Er is geen reproduceerbare controle op de prestatielevering. Hierdoor is niet vast te stellen of voor de uitgaande betalingen ook een prestatie is geleverd.	Middel 	PAV'er (prestatie akkoord verklaarder) geeft akkoord voor prestatielevering in het systeem n.a.v. bericht van de magazijnmeester dat goederenontvangst akkoord is of n.a.v. telefonisch contact met de betrokken functionaris die weet of de dienst daadwerkelijk is geleverd. Bij kleinere inkopen kan dit tevens de budgethouder zijn. De match tussen de inkooporder en de inkoopfactuur kan niet worden gemaakt indien prestatielevering niet is geautoriseerd in JDE. De prestatielevering wordt niet reproduceerbaar vastgelegd, maar zit impliciet in het akkoord van de budgethouder in JDE.

Bijlage A: Follow-up managementletter 2017

Proces	Observatie	Prioriteit – Status	Beoordeling Follow-up
IT-omgeving	Het rechtenbeheer binnen JDE verdient aanvullende aandacht.	Middel ●	<p>VRU oriënteert zich op een nieuw systeem om de FA in te voeren. Omdat er nog sprake is van een contract voor JDE zal de keuze voor een nieuw systeem pas in 2020 vallen. Tot die tijd zal VRU enkel de strikt noodzakelijke aanpassingen in JDE doorvoeren.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de 'hoge rechten accounts' in het inkoopproces zijn verwijderd en dat er geen functioneel beheerders en/of admins meer zijn die direct betrokken zijn bij het inkoopproces.</p>
EU aanbestedingen	<p>Wij onderschrijven de preventieve werking van de aanbestedingskalender voor contracten waarvan de aanbestedingsplicht reeds bekend is, maar willen u attenderen op het feit dat er mogelijk ook aanbestedingsplichtige diensten zijn óf ontstaan waar nog geen contract voor is afgesloten.</p> <p>Het blijft derhalve belangrijk om periodiek de uitgaven en inkoopbehoefte van VRU te monitoren. Om dit te bewerkstelligen streeft VRU op termijn om maandelijks op basis van de crediteurenstand een spendanalyse te draaien. Momenteel is deze beheersingsmaatregel nog in ontwikkeling en stelt VRU ieder kwartaal een spendanalyse op. Het is bij de spendanalyse van belang om niet enkel op crediteur-, maar ook op productniveau te kijken om te kunnen anticiperen op decentrale inkopen van verschillende kazernes. Daarnaast vragen wij uw aandacht voor het overgangsrecht op de 2B diensten dat in 2017 voor het eerst niet meer van toepassing is. Wij raden u aan deze check onderdeel te maken van de spendanalyse.</p>	Middel ●	De inhaalslag voor de EU aanbestedingen is gestart. Vanaf 2019 zal er structurele uitbreiding van de capaciteit beschikbaar zijn om te kunnen voorzien in de reguliere inkoopbehoefte en om het contractbeheer en de dossiervorming te verbeteren.

Bijlage A: Follow up managementletter 2017

Proces	Observatie	Prioriteit – Status	Beoordeling Follow-up
Intern controleplan en frauderisico-analyse	Wij adviseren VRU om het interne-controleplan (inclusief frauderisicoanalyse) onderdeel te maken van de agenda van de BAC, tussentijdse rapportages en de vorderingen van de interne controles mee te nemen bij het opstellen van de bestuursrapportages. Vanwege de immer veranderende omgeving waarin VRU werkzaam is, kunnen ook de geïdentificeerde risico's veranderen. Het tijdig herkennen van eventuele wijzigingen draagt bij aan een adequate manier van inspelen op deze veranderingen en risico's.	Middel ●	In 2018 is gestart met het bestuurlijk rapporteren over de financiële risico's. De methodiek van het risico-gerichte interne-controleplan (inclusief frauderisico's) is bestuurlijk besproken, maar er wordt niet specifiek bestuurlijk gerapporteerd over frauderisico's. In afstemming met de bestuurlijke portefeuillehouder zal gezocht worden naar een passende manier om hier invulling aan te geven. Analyse van de restrisico's is opgenomen in het interne-controleplan.

Bijlage B: Reikwijdte van de controle 2018

De opdracht die u ons heeft verstrekt

Binnen het kader van de overeenkomst tussen uw instelling en Deloitte Accountants B.V. tot het controleren van uw jaarrekening bevestigen wij formeel elk jaar de onderlinge afspraken met een opdrachtbevestiging. Met de opdrachtbevestiging van 12 oktober 2018 heeft u ons op meer gedetailleerde wijze opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2018. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van VRU.

In deze managementletter geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van onze analyse en evaluatie van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Onze controleaanpak bestaat in hoofdlijnen uit drie fasen: de risicoanalyse, de interim-controle en de jaarrekeningcontrole.

Gezamenlijke risicoanalyse als basis

Onze controle start met het maken van een analyse van de risico's waar u als instelling mee te maken heeft. Deze risicoanalyse zien wij als een gezamenlijke actie van ons controleteam en vertegenwoordigers van uw instelling en maakt deel uit van ons pre-auditgesprek. Het doel hiervan is om op basis van gezamenlijke kennis van uw organisatie en uw omgeving tot een zo volledig en bruikbaar mogelijke risicoanalyse te komen, die als basis voor de verdere controlewerkzaamheden kan dienen. Het gaat hierbij primair om de externe risico's en de risico's in de bedrijfsvoering. Bij deze inventarisatie ligt primair de focus op de risico's op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening als gevolg van fraude of fouten.

Interim-controle

Onze risicoanalyse en de daarop gebaseerde controleaanpak richten zich niet uitsluitend op de jaarrekening zelf, maar ook op het systeem van interne beheersing. Hoe beter dat systeem functioneert, hoe meer zekerheid er bestaat dat de opgeleverde informatie betrouwbaar is, zowel tussentijds als bij de jaarrekening. Omdat deze interne beheersing het gehele jaar goed dient te functioneren, hoeven wij met de aanvang van onze controle niet te wachten totdat de jaarrekening gereed is. Onze controle vindt daarom voor een belangrijk deel al in de tweede helft van het boekjaar plaats. Wij onderzoeken tijdens de interim-controle de procesrisico's, om te bepalen of hierin voldoende beheersmaatregelen (de AO/IB) zijn getroffen. Het product van deze fase van de controle is een managementletter met daarin opgenomen verbeterpunten ter verdere optimalisatie van de interne beheersing (zie paragraaf Interne beheersing).

Jaarrekeningcontrole

Bij de jaarrekeningcontrole stellen wij vast of de jaarrekening is opgesteld volgens de geldende verslaggevings-voorschriften en of de door u opgestelde jaarrekening een getrouw beeld geeft. Ook gaan wij na of de posten in de jaarrekening adequaat zijn toegelicht. Onze controle houdt niet in dat wij alle posten integraal controleren. Onze aanpak heeft als doel om belangrijke onjuistheden of onrechtmatigheden te ontdekken, rekening houdend met de zogenoemde materialiteitsgrens.

Het product van de jaarrekeningcontrole is de controleverklaring bij de jaarrekening en een verslag van bevindingen. In het verslag van bevindingen rapporteren wij fouten en onzekerheden en overige bijzonderheden die naar onze mening van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening (zoals governance, onafhankelijkheid, fraude, IT, financiële positie, ontwikkeling resultaten en de kwaliteit van de interne beheersing).

Scope van de opdracht

Onze controleverklaring is gebaseerd op onze controlewerkzaamheden als accountant van VRU.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more about our global network of member firms.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms, or their related entities (collectively, the "Deloitte Network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte Network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.